

Till rektor

Uppföljning av magisterexamen i miljöarkeologi vid Umeå universitet

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ger det samlade omdömet hög kvalitet för utbildning som leder till magisterexamen i miljöarkeologi vid Umeå universitet.

UKÄ ifrågasätter inte längre tillståndet för Umeå universitet att utfärda magisterexamen i miljöarkeologi.

Ärendets hantering

UKÄ beslutade den 17 december 2013 (reg.nr 411-00376-13) att ge det samlade omdömet bristande kvalitet för utbildning som leder till magisterexamen i miljöarkeologi vid Umeå universitet. Beslutet innebar samtidigt att UKÄ ifrågasatte lärosätets tillstånd att utfärda magisterexamen i miljöarkeologi. UKÄ uppmanade därför lärosätet att senast den 17 december inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits med anledning av ämbetets ställningstagande. Därefter avsåg ämbetet att ta ställning till om det finns skäl att besluta att lärosätet inte längre får utfärda den aktuella examen.

Lärosätet har inkommit till UKÄ med en analys av orsaken till bristerna och redovisning av vidtagna åtgärder.

För uppföljningen utsåg UKÄ följande sakkunniga: professor emeritus Ola Kyhlberg, Uppsala universitet och professor Birgitta Svensson, Nordiska museet. Underlag för bedömningen har varit lärosätets redogörelse. Bedömningen har gjorts utifrån krav som ställs i högskolelagen (1992:1 434) och i högskoleförordningen (1993:100). Bedömargruppens yttrande bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

UKÄ bedömer att utbildning som leder till magisterexamen i miljöarkeologi vid Umeå universitet nu uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning och att utbildningen därmed ska ges det samlade omdömet hög kvalitet. Under sådana omständigheter finns det inte längre skäl att ifrågasätta lärosätets examenstillstånd.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Harriet Wallberg efter föredragning av utredaren Robert Östberg i närvaro av strategi- och planeringsansvarige Per Westman och avdelningschefen Karin Järplid Linde.

Harriet Wallberg

Robert Östberg

Kopia till:
Bedömargruppen

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Umeå universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Umeå universitet	Miljöarkeologi - magister	A-2014-10-3697

Bedömning av utvalda examensmål

Mål: För magisterexamen ska studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Måluppfyllelse: Hög

Motivering: I utvärderingen av utbildningarna inom arkeologi, antikens kultur och samhällsliv samt kulturvård (se Universitetskanslersämbetets beslut 2013-12-17 reg.nr 411-376-13) framgår följande: "Urvalet av självständiga arbeten visar på en varierad måluppfyllelse. Studenternas överblick över området och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete brister. Däremot visar bedömningen av de självständiga arbetena att studenterna når delmålet som rör fördjupade kunskaper inom vissa delar av området i hög grad. Bristerna framträder särskilt genom otillräckliga översikter av tidigare forskning. I självvärderingen och vid intervjun visar inte lärosätet på ett övertygande sätt att utbildningen ger studenterna tillräcklig kunskap och förståelse för huvudområdets vetenskapliga grund, framför allt teoretisk medvetenhet särskilt inom det arkeologiska ämnesområdet."

I analysen av orsakerna bakom den bristande måluppfyllelsen identifierar lärosätet, på en övergripande nivå, huvudområdet miljöarkeologis utveckling, särskilda profil och historia, där lärosätet instämmer i UKÄ: s påpekande att utbildningen fått en alltför svag betoning på teoretisk medvetenhet inom det arkeologiska ämnet. Vidare menar lärosätet att utbildningen i hög grad varit fokuserad på laborativa metoder och att studenten inte fått tillräckligt mycket kunskap om och träning i att tillägna sig förståelse för hur denna forskning är relaterad till centrala arkeologiska metoder och teorier. Detta har exempelvis varit tydligt i kursen "miljöarkeologi – fördjupning i teorier och metoder" som huvudsakligen varit inriktad på miljöarkeologiska, laborativa metoder. Det har heller inte framgått av de förväntade studieresultaten, för vare sig kursen "miljöarkeologi" eller den senare "projektarbete/upsats" att studenten ska kunna relatera sitt arbete till tidigare forskning eller till arkeologisk teoribildning.

Analysen framstår som genomtänkt och relevant.

Några av de nödvändiga åtgärderna för de påtalade bristerna hade redan innan utvärderingen åtgärdats. Höstterminen 2011 inrättades ett mastersprogram i miljöarkeologi. Examensarbetet för magisterexamen förlades till slutet av den andra terminens studier, varigenom studenterna i normalfallet läser 45 hp kurser på avancerad nivå inför uppsatsarbetet, bl.a. den då nyinrättade kursen "Miljöarkeologi – fördjupning i teorier och metoder 15 hp", vilken tydligare kopplar till det arkeologiska huvudområdets vetenskapliga grund. Höstterminen 2011 infördes dessutom institutionsgemensamma bedömningskriterier för uppsatser. Dessa presenteras vid kursstart, varför det redan vid uppsatsarbetets inledning klargörs hur uppsatserna kommer att bedömas. För att en magisterupsats ska bli godkänd ska den teoretiska

utgångspunkten vara relevant, väl beskriven, ha utnyttjats i analysen och tydligt ha relaterats till relevant, väl beskriven, vetenskaplig litteratur. För att ytterligare stärka kopplingen till specifikt arkeologisk forskning och teoribildning så reviderades kursen "miljöarkeologi – fördjupning i teorier och metoder" grundligt år 2014 för att den på ett tydligt sätt ska behandla miljöarkeologisk och arkeologisk teori och så att studenterna tränas i att koppla samman miljöarkeologiska metoder med arkeologiska problem. 2014 ersatte kursen "Magisteruppsats i miljöarkeologi" kursen "Projektarbete/upsats". I den reviderade kursen förväntas studenten systematiskt kunna söka efter litteratur som är relevant för uppsatsens vetenskapliga problem, kunna göra en översikt över tidigare forskning och ha förmåga att teoretiskt och metodologiskt relatera arbetet till tidigare forskning i såväl arkeologi och som miljöarkeologi. Studenten förväntas även ha kunskap om central miljöarkeologisk teoribildning och om hur denna är relaterad till central teoribildning inom arkeologi och andra discipliner.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Utöver de redan genomförda åtgärderna kommer lärosätet från och med höstterminen 2016 skärpa behörighetskravet för mastersprogrammet genom att införa ett krav på minst 30 hp i arkeologi för att lägga en bättre grund för en förstärkning av det teoretiska inslaget i utbildningen.

Bedömarna anser att förutsättningarna, med de vidtagna och planerade åtgärderna, är goda för att lärosätet ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse.

Mål: För magisterexamen ska studenten visa förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information

Måluppfyllelse:

Motivering: I utvärderingen av utbildningarna inom arkeologi, antikens kultur och samhällsliv samt kulturvård (se Universitetskanslersämbetets beslut 2013-12-17 reg.nr 411-376-13) framgår följande: "Urvalet av självständiga arbeten visar på bristande måluppfyllelse avseende studenternas förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information. Bristerna är särskilt framträdande när det gäller studenternas förmåga att integrera kunskap, merparten av de bedömda uppsatserna visade bristande förmåga avseende detta."

I analysen av orsakerna bakom den bristande måluppfyllelsen identifierar lärosätet bland annat att bristen på träningen av förmågan att integrera kunskap hängt samman med såväl otillräcklig överblick över tidigare forskning som bristande teoretisk medvetenhet inom det arkeologiska ämnesområdet. Studenterna har delvis fått otillräckliga förkunskaper om miljöarkeologisk och arkeologisk teoribildning, men framför allt har man vid examinationen inte tydligt krävt att studenterna ska kunna förklara hur resultaten av miljöarkeologiska laborativa metoder relateras till arkeologiska problem och teorier.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Några av de påtalade bristerna hade redan innan utvärderingen åtgärdats. Höstterminen 2011 inrättades ett mastersprogram i miljöarkeologi. Examensarbetet för magisterexamen förlades till slutet av den andra terminens studier, varigenom studenterna i normalfallet läser 45 hp kurser på avancerad nivå inför uppsatsarbetet, bl.a. den då nyinrättade kursen "Miljöarkeologi – fördjupning i teorier och metoder 15 hp", vilken tydligare kopplar till det arkeologiska huvudområdets vetenskapliga grund. Höstterminen 2011

infördes dessutom institutionsgemensamma bedömningskriterier för uppsatser. Dessa presenteras vid kursstart, varför det redan vid uppsatsarbetets inledning klargörs hur uppsatserna kommer att bedömas. För att en magisteruppsats ska bli godkänd ska den teoretiska utgångspunkten vara relevant, väl beskriven, ha utnyttjats i analysen och tydligt ha relaterats till relevant, väl beskriven, vetenskaplig litteratur. För att ytterligare stärka kopplingen till specifikt arkeologisk forskning och teoribildning så reviderades kursen "miljöarkeologi – fördjupning i teorier och metoder" grundligt år 2014 för att den på ett tydligt sätt ska behandla miljöarkeologisk och arkeologisk teori och så att studenterna tränas i att koppla samman miljöarkeologiska metoder med arkeologiska problem. 2014 ersatte kursen "Magisteruppsats i miljöarkeologi" kursen "Projektarbete/uppsats". I den reviderade kursen förväntas studenten systematiskt kunna söka efter litteratur som är relevant för uppsatsens vetenskapliga problem, kunna göra en översikt över tidigare forskning och ha förmåga att teoretiskt och metodologiskt relatera arbetet till tidigare forskning i såväl arkeologi och som miljöarkeologi. Studenten förväntas även ha kunskap om central miljöarkeologisk teoribildning och om hur denna är relaterad till central teoribildning inom arkeologi och andra discipliner.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Utöver de redan genomförda åtgärderna kommer lärosätet Från och med höstterminen 2016 skärpa behörighetskravet för mastersprogrammet genom att införa ett krav på minst 30 hp i arkeologi för att lägga en bättre grund för en förstärkning av det teoretiska inslaget i utbildningen.

Bedömarna anser att förutsättningarna, med de vidtagna och planerade åtgärderna, är goda för att lärosätet ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse.